

zuidwaarts Henric Roelofs van Wijckersloot (klopt niet
zuid- en noordwaarts worden door elkaar gehaald).

Huis Oudegracht 269 zou in 1524 volgens deze akte in bezit zijn geweest van Jan Templaer, hoekpand Oudegracht/Brantsteeg van Gerrit van Langerak
Over de familie Templaer: al in 1463 verwerft Godert Templaer burgerschap van de stad. In die tijd wordt hij eigenaar van een hoeve of huis. Ruim dertig jaar later (1495) wordt weduwe Godert Templaer met haar zoon Jan eigenaar van huis of hoeve. De exacte locatie van huis of hoeve blijft ongewis, het kan Oudegracht 269 of de hoeve achter *De Drie Schabellen* zijn geweest?.¹

1578: akte Huis

Boven Henric van Riet

Beneden Brantsteeg, huis en twee kamers op de hoek van de Brantsteeg

In dit jaar is er sprake van twee huizen vanaf de Brantsteeg

1580: Henric Peters eigenaar van *Den Eyckel* (Oudegracht 271)

Nw. Gerrit Claesz.

Zw. Aelbert van Cothen (Oudegracht 273)

1585: huis hofstede met poortweg in Springweg (*De Drie Schabellen*)

zw. Weduwe Gerrit Claesz. Van Overmeer

nw. Ernst Jansz. Kistenmaker

1589: huis van familie van Riet

Zw. Boven erfgenamen van Gerrit Claesz. Van Overmeer

Beneden Ernst Jansz.

Oudegracht 269 (bestaande uit twee huizen):

1535: helft huis en hofstede

Jan Bruynenz. x Aryansdr (Mechtelt Aryan Albertsdr.)

Boven: Aert Verslijck

Beneden: Claes Gerrits van der Meer (Overmeer) x Ceciel van Buren (*De Drie Schabellen*)

28-9-1551: helft huis en de hofstede Oudeigen 2 Wilhelmus tbv. Henrick Jansz. van Croonenburch

Van Jan de Bruyn naar Peter de Bruyn

Zw. Willem Aertsz kistenmaker

Nw. Claes Gerritsz van Overmeer

1560: Peter de Bruyn aan Gerrit Claesz. wonende te Overmeer

Nw. Claes Gerritz.

Zw. Henric Peters, helfte huis en hofstede

1565: Boedel Roeloff van Tol + Margriet (van Gronsveld) naar Reyer Haghen en Gouda

Zw. Henric Peters

Nw. Gerrit Claesz. houtkoper

¹ Jan Templaer lid van het Gilde van Bijlhouwers, Ouderman, College van oudermannen Utrecht 1504-1505; lid Raad van Utrecht 1506-1507, lid Raad van Utrecht 1508-1509; Ouderman, College van Oudermannen, Utrecht 1511-1512.

- 1573: oudeigen op het hele huis van Gerrit Claesz. van Overmeer. Dit impliceert dat Oudegracht 269 (het poortgebouw) destijds bij 267 hoorde, m.a.w. er is een eigenaar, zie kaart Braun Hogenberg
 Zw. Hendric Peters (*de Engel*)
 Nw. Gerrit Claesz. (*De Drie Schabellen*, Oudegracht 267)
- 1573: Reyer Cornelisz. Hagen naar Jan Cornelisz Hagen
 Zw. Henric Peters
 Nw. Gerrit Claesz.
 Helft van een huis, andere helft van Gerrit Claesz.
- 1578: Overdracht van Cornelis Haegen aan Gerrit Claesz.
 Zw. Henric Peters
 Nw. Gerrit Claesz. Huis liep tot aan de Springweg.

En wat ik elders gevonden heb:

- 1555: Jan van Langerak overdracht van huis en hofstede aan Crystoffel van Langerak x Lysbeth Schrieken op de zuidhoek Brantsteeg (het betreft huisinghe en de hofstede met 2 cameran daarachter)
 zw. Boven Marie wed. van Gijsbert van Oostrum (voorhuis van *De Drie Schabellen?*, blijkt een huisje aan de Brantsteeg te zijn)
 nw. Brantsteeg
- 1558: Claes van Oostrum Gijsbertsz. (zie 1555, Claes is zoon van Gijsbert van Oostrum) aan Janne Dircksdr.
 Zw. Claes Gerritsz.
 Nw. Crystoffel Langerak
- 1560: Crystoffel van Langerak overdracht van voornoemd huis (hoekhuis) aan Heinric Roelofsz. van Wijckersloot (kistenmaker)
- 1567: erf van Gijsbert van Oostrum
Henric Roelofs noordhoek, dit is dezelfde Hendrik Roelofsz. van Wijckersloot die ook de Croywagen in bezit heeft?
 Zw erf Gijsbert van Oostrum
 Erf gelegen aan de Brantsteeg

Kortom, in:

- 1558 is er maar één pand zuidwaarts vanaf de Brandsteeg*
1562 is er maar een huisje
1567 is er maar een huis op de zuidhoek van de Brantsteeg
1578 de eerste melding van twee huizen

Om inzicht te krijgen in de eigenaren van het hoekhuis Brantsteeg/Oudegracht moet ik vroegste eigenaren ervan, en dat is in dezen de familie Van Langerak, aan een nader onderzoek onderwerpen.

De eerste eigenaar die ik heb kunnen vinden is Gerard (Gerrit) van Langerak die het huis in 1523 heeft gekocht. Vervolgens duiken de namen Jan en Christoffel van Langerak op. Christoffel van Langerak woont te Leiden. Koopt van zijn broer Jan Langerak die getrouwd is met Clemensdr. (Clementia) van de

Weede op 13 dec. 1555 een huis en hofstede met twee cameraen daarachter, gelegen aan de westzijde van de Oudegracht op de zuidhoek van de Brantstege. Op 15-2-1560 verkoopt hij (Christoffel en zijn vrouw Elisabeth) het huis aan Henric Roelofsz. van Wijckersloot, kistenmaker.

De familie Langerak

Utrechtse parentelen voor 1650. deel 6, Rotterdam 2016

A. De parenteel van Gijsbert van Langerak

Eerst wordt in het al genoemde boek Staak A, het parenteel Gijsbert of Gijsbrecht van Langerak behandeld. Alle leden van het geslacht Van Langerak blijken in de vroege tijd woonachtig te zijn in Langerak, Nieuwpoort, Streefkerk, Polsbroek.

Staak B behandelt in voornoemd boek de tak die in Utrecht is beland, te beginnen bij **Joost Gijsbertsz. van Langerak**, schout te Haastrecht (1436), burger te Utrecht (1450), overleden 1471 of 1473, trouwt Geertruyt Jansdr. overl. 1480-1484, zij is dochter van Jan Egbertsz.

Joost komen we nog tegen in een akte uit 1455 waarin hij namens Aleit Claes Gijsbertsdr. van Langerak zegelt (het betreft een huis en hof in Oudellen, de Nieuwe Gracht e.o. Vanaf 1457 mag Joost Gijsbertsz. zich niet meer vertonen in Utrecht (zie ook het transport aan Gerrit van Langerak in 1523)

Uit huwelijk van Joost Gijsbertsz. van Langerak en Geertruyt:

1. Jan Joost van Langerak (overl. tussen 1480-1484).²
2. Gijsbert Joosten van Langerak wonende in Utrecht, lid Raad (1484) overl. 1500/1501) trouwt Hadewich (Haze) Cluetinck overl. na jan. 1517, dochter van Tijman Clueting en Alith NN.³
3. Bertha (Beerte) Joosten van Langerak (overl. tussen 22-10-1517 en 31-3-1519) trouwt tussen (1470-1473) Floris van Jutfaes van Blochoven, overleden tussen 3-3-1512 en 12-8-1513. Floris is zoon van Dirk Dirksz. van Jutfaes van Blochoven (burgemeester van Utrecht in 1456) en Yda Damasche.

En na enig speurwerk blijkt er nog een loot aan de stam te zijn:

4. Haes Joosten van Langerak, ovl. 1517.

Nu wordt het uitermate gecompliceerd. In de literatuur wordt gesteld: wie is nu die Jan van Langerak?, er zijn er kennelijk meer. Zo is er sprake dat een zekere Jan van Langerak onder voogdij staat omdat hij niet goed bij zinnen was. En is er sprake van een Jan, heer van Langerak (1380-1438) die in 1438 is overleden,

² Na overlijden van Joost Gijsbertsz. van Langerak (1473) wordt Floris van Jutfaes en Blochoven tot voogd benoemd van Jan Joost van Langerak. Floris van Jutfaes is getrouwd met Bertha Joosten van Langerak.

In 1468 wordt Jan vermeld in het Lijfrentenboek, in dat jaar sluit hij lijfrenten af op het leven van Gijsbert en Bertha (Beerte), kinderen van Joost van Langerak.

³ Gijsbert van Langerak, behoort tot het gilde van Marslieden; lid Raad Utrecht 1484-1488; lid College van oudermannen Utrecht 1486-1487; schepen, Utrecht 1483-1484.

deze tak loopt zo op het oog dood daar zijn enige dochter Elburga of Elburgje (1412-1488), na een huwelijk met Rutger van Boetzelaer het klooster intreedt.⁴ Deze Jan van Langerak was getrouwd met Elburga van Polanen van Asperen (1415-<1430). Zijn tweede huwelijk met Agnes van Hostmar (1380-?) bleef kinderloos.⁵ Maar wat zien wij in andere genealogieën, dat hij in 1430 ten tweeden male trouwt met ene Agniese van Ahaus, zie de akte uit 1438. Dus Agniese van Ahaus blijkt bij nader inzien de juiste persoon te zijn, hoewel dat ook weer wordt betwist ergens anders heet ze Agniese van Steinfurt (maar dat is typisch een geval van 'Ortsbestimmung').

Voor wat betreft het gebied rondom de Smebrug bestaat er een akte uit 1510. Jonkvrouw Hadewich Gijsbertsdr. weduwe van (Gijsbert) Langerak en Henric van Amerongen transporteren met Margriet van Heusden, dochter van Henrick van Heusden en jonkvrouw Aleid hun aandeel in een huis en hofstede gelegen bij de Smebrug én een huis en hofstede in de Vuylsteeg aan het Convent van Regulieren.⁶ Dit is op zich een interessante akte. Is jonkvrouw Aleid de weduwe van Gijsbert en de dochter van Beerthe van Langerak en Floris van Jutfaes van Blochoven (zie de overdracht in 1523 aan Gerrit van Langerak, hieronder).

Terug naar het hoekhuis van de Brantsteeg. Als eerste eigenaar van het hoekhuis is zoals gezegd Gerard (Gerrit) van Langerak. De genoemde Gerrit van Langerak zou een bastaard zijn van Gijsbert (Joosten) van Langerak, de tweede zoon van Joost Gijsbertsz. van Langerak, hij wordt genoemd in 1499 en in 1500.⁷

Gerard van Langerak Gijsbertsz. is geboren voor 1468⁸ en woont te Utrecht bij de Smebrug, hij is burger van Utrecht (1506), kistenmaker (1507),

⁴ Na enig speurwerk blijkt hij toch een bastaard verwekt te hebben: Gijsbert Jansz. (van Langerak) die we tegenkomen als kastelijn van 'Schoonauwen' die op zijn beurt een **bastaard heeft verwekt die Gerrit van Langerak heet**.

⁵ Jan van Langerak (1380-1438) drost, baljuw staat in een lange genealogische lijn die helemaal terug te voeren is tot Gisbert van Utengooije (12de eeuw) en waarin o.a. Rixta van Amstel en leden van de Teylingentak voorkomen.

⁶ Alijt, weduwe Tijman Cluetinck, transporteert in 1505 de helft van een huis op de noordhoek van de Zwaansteeg aan Hadewich, zij is weduwe van Gijsbert van Langerak. Op 6-10-1506 draagt Joncfr. Hase Tyman Cloetincksd, weduwe van Ghijsbert van Langeraeck, over: haar halve hoeve lands aan haar leenheer, den Domproost van Utrecht. Op 19-3-1510 compareerden voor schout en schepenen der stad Utrecht joncfrou Hadewich Ghijsberts weduwe van Langheraeck ende Henrick van Amerongen met Margriet van Heusden, de dochter van Heinrick van Heusden en Heinrick van Heusden met joncfrou Alijd en sijnen wive (dochter van Tyman Cluetinck) en Alith) ende gaven over den Prior en ghemeen Convent der reguliere Canoniken binnen Utrecht, elks haer aendeel aen den thien gouden Iohannes Beyersche guldens siaers erffelijke oude renthen, gaende wter husinghe ende hoffstede ghelegen bij die Smebrug. Item noch hair aendeel aen drie gouden Ioh. Beyersche gld. wt eenre husinghe ende hoffstede ghelegen in die Vuylsteghe.

⁷ Op 29 februari 1500 draagt Gijsbert Jansz. van Langerak zijn lenen over aan zijn bastaard Gerrit van Langerak. **Dus Gerrit is een bastaard van Gijsbert Jansz.**

⁸ In 1468 wordt Gerrit vermeld in het Lijfrentenboek (hij zou dan 3 jaar zijn). Jaar van overlijden zou 1548 zijn. In 1519 koopt hij van Gijsbrecht van Langerak, 'casteleijn op

houtkoper (1516), schuitemaker (1528), hij is gehuwd met Mechtelt Hubertsdr. van Batenburg dochter van Hubert Wijnandsz. van Batenburg (cassenaer) en Deliana die van Wijckersloot blijkt te heten. (Er is al met al ook een Hubertsdr. van Batenburg die Deliana heet).

Op 16-4-1523 kopen Gerrit van Langerak en Mechtelt een huis en hof gelegen op de zuidhoek van de Brantsteeg. Van wie zij het huis hebben gekocht, is mijn zoektocht gericht. In het jaar 1532 leent dezelfde Gerrit van Langerak geld met als waarborg zijn huis en hofstede aan de westzijde van de Oudegracht tussen de Smebrug en de Geertruidebrug. Belendend boven Gerrit van Langerak zelf en beneden Reyer Templaer, is Reyer een broer van Jan Templaer, vraag ik mij af. Na enig onderzoek blijkt de familie Templaer eveneens bezittingen te hebben aan de zuidzijde van de Smeesteeg.

Dertien jaar later, mei 1545, transporteren Gerrit van Langerak en Mechtelt een kwart van hun huis aan Steven van Weede een huis aan de westzijde van de Oudegracht tussen de Smebrug en de Geertruidebrug. Boven Harmen Lubbertsz., beneden Gerrit van Langerak. Dus Gerrit bezit meerdere huizen op de Oudegracht. In 1546 verkoopt hij aan Joost van Langerak en zijn vrouw Anna een kwart deel van datzelfde huis. In 1547/1548 zou Gerrit gestorven zijn. Gerard (Gerrit) van Langerak Gijsbertsz en Mechtelt Hubertsdr. hebben zeven kinderen:

1. Heer Gijsbert van Langerak, medisch doctor, later geestelijke te Keulen
2. Hubert van Langerak, jong gestorven
3. Joost van Langerak), tr. Anna Aertsdr, weduwe van Joost Thomassoon, en dr. van Mr. Aert, chirurgijn en burgemeester van IJsselstein
4. Jan van Langerak
5. Anna van Langerak tr. vóór 1564 Jacob de Rijck, ovl. na 1564
Op deze familie De Rijck kom ik terug
6. Heer Balthasar van Langerak, 'praebendaat' van het Duitse huis
7. Christoffel van Langerak.⁹

Sconauwen' (deze Gijsbrecht moet Gijsbrecht Claesz. zijn) die kinderen heeft bij Florisdr. van Jutfaes en Blochoven, een kwart van een huis in de Oudellen (Nieuwegracht). In 1520 koopt hij 1/3 deel van een half huis van Sophia van Jutfaes van Blockoven en haar man, in Oudellen (Nieuwegracht).

⁹ Zoals ik al eerder heb vermeld verloopt de volgende transporten via Christoffel van Langerak die getrouwd is met Lijsbeth Schriekendochter, op 13-12-1555 koopt hij van zijn broer Jan van Langerak, getrouwd met Clemensdr. van de Weede, een huis en hofstede met daarachter twee 'cameren', gelegen aan de westzijde van de Oudegracht op de zuidhoek van de 'Brantstege', waar hij zelf niet heeft gewoond. Want op 15-2-1560 verkopen Christoffel van Langerak en zijn vrouw Elisabeth Adriaensdr. Schriek voornoemd huis al weer aan Hendrick Roelofsz., kistenmaker. Het ziet er dus naar uit, dat hij op jonge leeftijd Utrecht heeft verlaten en zich in Zoeterwoude of Leiden heeft gevestigd. Uit dit huwelijk:

- a. Anna Christoffelsdr. van Langerak, tr. NN Cornelius, remonstrants predikant.
- b. Machtelt Christoffelsdr. van Langerak, ovl. na 8-4-1611.
- c. Ernst Christoffelsz. van Langerak
of Gerrit van Langerak, goudsmid, gestorven in Friesland, uit wie zoon Ds.

Ad 3: Joost van Langerak, woont te Utrecht, vaandrig. Hij koopt met zijn vrouw Anna op 12 augustus 1546 een kwart deel van het huis van Gerrit van Langerak, tussen de Smebrug en de Geertebrug dat hij dezelfde dag weer doorverkoopt aan Steven van Weede. Joost is voor 1560 gestorven, want zijn vrouw is in 1560 weduwe.

Ad 4. Jan van Langerak, woont in Utrecht, handschoenmaker, overleden voor 7-10-1562 trouwt Meijnsge (Clementia) Stevendr. van Weede, dochter van Steven de Weede, tinnegieter en Anna Dirckdr. van Schayck.

Het is deze Jan van Langerak die op 13 december 1555 aan zijn broer Christoffel van Langerak een huis en hofstede met twee camera's daarachter, gelegen aan de westzijde van de Oudegracht op de zuidhoek van de Brantstege verkoopt.

Ruim 25 jaar later lezen wij dat: de weduwe van Jan van Langerak (Meyntgen) op 4 mei 1582 een huis en hofstede op de zuidhoek van de Smeesteeg transporteert aan Gijsbert van Leeuwen, naaldenmaker, die overigens getrouwd is met Mechtelt van Langerak. Er volgen nog meerdere transporten van huizen die aan de zuidkant van de Smeesteeg zijn gelegen.

Nadien betreffen alle transporten van de familie huizen en hofsteden die tussen Smebrug en Geertenbrug zijn gelegen en in de buurt van de Twijnstraat.

Ook de jonggestorven Hubert, brouwer van beroep, transporteert een huis en hofstede tussen de Smebrug en de Geertebrug, dus we mogen de conclusie trekken dat de Utrechtse tak van de familie Van Langerak aan de ander kant, de zuidkant van de Smeesteeg bij elkaar in de buurt heeft gewoond.

Wel springt in het oog dat hij (Hubert) op 4 mei 1566 een plecht transporteert op een huis dat gelegen is op de zuidzijde van de Brantsteeg aan Frederik en Hubert Michiel Claesz. van Hoorn. Dat moet een van de twee camera's zijn, zie 1555 en 1560, of een van de andere huisjes verder de Brantsteeg in.

Ad 5. Anna van Langerak, overl. 1564 trouwt Jacob de Rijck, woont te Utrecht, erfhuismeester (1557). Jacob is zoon van Jan de Rijck Claesz. en Digna NN. **Jan de Rijck** en zijn vrouw transportereren op **19 april 1502** aan Cornelis Lent 1/12 deel van een huis gelegen op de Oudegracht Westzijde tussen de Weesbrug en de Smebrug. Dat is op zich interessante informatie, zie verder mijn conclusies. Voor het overige heeft de tak van Anna van Langerak en Jacob van Rijck vooral bezittingen aan de Oostzijde van de Oudegracht.

Ad 7: Christoffel van Langerak woont te Leiden (1585), goudsmid, trouwt voor 13-12-1555 met Elisabeth Adriaansdr. Schrieck. Deze Christoffel koopt van broer Jan van Langerak een huis en hofstede met twee camera's daarachter, gelegen aan de westzijde van de Oudegracht op de zuidhoek van de Brantstege die hij 5 jaar later (1560) verkoopt aan Hendrick Roelofsz. van Wijkersloot, kistenmaker. Christoffel van Langerak heeft nooit in Utrecht gewoond.

Christoffel van Langerak, Remonstrants predikant.

Tot slot valt in het bijzonder jonkvrouw Bertha (Beerte) Joost van Langerak te noemen, zij is getrouwd met Floris van Jutfaes van Blochoven. Floris is zoon van Dirck Dircksz. van Jutfaes van Blochoven, burgemeester van Utrecht (1456) en **Yda van Damassche**.¹⁰

Zoals ik in mijn boek al naar voren heb gebracht bezit de familie Van Jutfaes van Blochoven meerdere huizen in voornoemd gebied. In dezen is er een aantal opmerkelijke feiten te noemen. Floris bezit de ridderhofstad Schalkwijk. Het echtpaar heeft meerdere kinderen en ook een bastaard. Er wordt een Gijsbert Claes. (van Langerak) genoemd die een verwante van Beerthe is en die als vrouw Aleith Florisdr. van Jutfaes van Blochoven heeft. Deze Gijsbert Claesz. verkoopt op 8 december 1519 1/5 van een huis in de Oudellen aan Gerrit van Langerak. En jaar later nog een 2/5 deel waardoor Gerrit van Langerak nu het hele huis bezit.

Algehele conclusie:

Hoekhuis zou al voor 1523 in bezit kunnen zijn geweest van de familie Van Langerak (vanaf 1450 woonachtig en maatschappelijk actief in Utrecht). Of wat ook mogelijk is via een andere familie zoals bijvoorbeeld de familie Van Jutfaes van Blochoven, De Rijck, van Wijkersloot, via de lijn van Geertruit Jansdr., haar vader Jan Egbertsz. of misschien wel via een lid van de familie D'Edel/Boeyens in handen zijn gekomen.¹¹ Er bestaat veel verwarring over de Gijsberten van Langerak. Wat ik opgemaakt heb, is dat Gijsbert van Langerak, geb. ca. 1385, vermoedelijke zoon van Gijsbert, heer van Langerak en half-Nieuwpoort (1360-1400), genoemd in 1371-1398 een belangrijke rol speelt. Deze Gijsbert zou volgens een bron een zoon van Jan van Langerak wiens eerste huwelijk is met Berthe van Blois en zijn tweede met NN. Van Heukelum.¹² Maar dat is, zoals ik in

¹⁰ Bertha (Beerte, Bertrade) Joosten van Langerak, ovl. 1518, tr. Floris van Jutfaes van Blochoven, zn. van Dirck Dirckss van Jutfaes van Blochoven en van Yde van Damassche. Op 29-5-1497 wordt Floris van Jutfaes van Blochoven door bisschop Frederik van Baden beleend met "een blocktiende int carspel Scalwijk stervende sonder kynderen te erven op Yde Dircx weduwe van Jutfaes, sijn moeder (Yda van Damassche).

Uit dit huwelijk (o.a.): *deels volgens het Utrechtsche Stads-lijfrentenregister van 1468:*

1. **Joncfr. Alijt Florensdre van Jutphaes (van Blochoven).**
2. Joncfr. Yde Florensdre van Jutphaes (van Blochoven).
3. Joest Florenss van Jutphaes (van Blochoven).
4. Dirc Florenss van Jutphaes (van Blochoven), ontvangt ca. 1531 de hofstad *Schalkwijk* te Schalkwijk in leen, tr. Johanna van Drakenburg.
5. Jan Florenss van Jutphaes (van Blochoven).
terwijl elders nog vermeld worden
6. Joncfr. Geertruy van Jutphaes (van Blochoven).
7. Joncfr. Sophia van Jutphaes (van Blochoven).

¹¹ Geertruit is de dochter van Jan Egbertsz., zijn zoon Egbert Jansz. is vermoedelijk de broer van Daem Jansz, en Boeyen Jansz., de grootvader van Paus Adriaan.

¹² Jan Heer van Langerak, geb. ca. 1320, ovl. tussen 25 april en 4 nov. 1378, jongste nagelaten zoon van Gijsbert van Langerak en van vermoedelijk een dochter uit het huis van Teylingen, 1^e huwelijk Berthe van Blois, 2^e huwelijk NN van Arkel Heukelum, zuster

de voetnoot al heb opgemerkt, een onmogelijkheid. De Gijsbrecht of Gijsbert geboren in 1385 zou dan een bastaard zijn van een Van Langerak of zoon van Gijsbrecht, heer van Langerak (1360-1400). Onderstaande drie zonen zijn omstreeks 1410 geboren. Dan zou de vader omstreeks 1385 moeten zijn geboren. Zijn drie zonen zijn:

1. Gijsbrecht van Langerak Hoogheemraad Alblasserwaard 1434-1447 tr. Aef Berendsdr.		2. Joost van Langerak schout Haastrecht vermeld 1436-1471 tr. Geertruyd Jansdr., dochter van Jan Egbertsz. overleden tussen 1480-1484 ¹³	3. Jan van Langerak schep en Huissen vermeld 1449-1471
--	--	---	--

Ad 1. Gijsbrecht van Langerak heeft op zijn beurt een zoon Gijsbert van Langerak geb. ca. 1450, ovl 1500, raad te Utrecht in 1484, die gehuwd is met Hade-wich Cluetinck Tymansdr. Volgens een commentaar zou **de Gijsbert (1450-1500)** ook een zoon kunnen zijn van Joost van Langerak, zie hieronder).

Ad 2. Joost van Langerak, ovl. tussen 27-6-1471 en 5-7-1473, is de eerstgenoemde die in Utrecht woont.

Ad 3. Jan van Langerak wordt vermeld in het lijfrenteregister in Utrecht in 1468. Lijfrente op het leven van Gijsbert en Bertha, die in dit geval neef en nicht zijn.

En er is een Jan van Langerak, een oom die gehuwd is met o.a. Agnes van Ahaus of Steinfurt, zij is in 1438 weduwe. Is dat de al eerder genoemde Jan, heer van Langerak (1400-1438) die een dochter: Elborchje van Langerak heeft? En dat blijkt het geval te zijn. In ieder geval is de vader van Jan, de heer van Langerak, Gijsbrecht van Langerak (÷1360-÷1400), kastelein van Schonauwen

van de heer van Heuclum. En volgens een bron is er ook nog sprake van een 3^e huwelijk met vrouwe Elisabeth van Wadenoy?

In 1362 vergunt Jan van Blois aan heer Jan van Langerak, dat een jaarrente van 100 pond "comen sellen op **Ghiselbrecht van Langheraec**, sinen soen, dien hi hadde bi sheren suster van Hueclum, die sine ghesellinne was". Bertha van Blois is een bastaarddochter van Johan van Chatillon en van Sophia van Dalen, ofwel vrou Margariete van Chastillon, gravinne van Bloys.

Uit dit huwelijk (van Langerak-van Blois):

a. Johanna van Langeraeck.

Uit zijn tweede huwelijk met NN Van Arkel Heuclum (Heukelom):

b. **Johan van Langeraeck**.

c. Willem van Langeraeck.

d. Margriete van Langeraeck.

e. Berthe van Langeraeck.

f. Elburch van Langeraeck.

en volgens een genealogie

g. **Gijsbert van Langerak**, geb. ca. 1385 (is onjuist, vader sterft eerder)

¹³ Utrechtsche Stads-lijfrentenregister van 1468: Joncfr. **Geertruit van Langerac**, de vrouw van **Joost van Langeraeck**, vestigt tot live joncfr. **Alijden Florensdochter van Jutfaes** een lijfrente.

en heer van half-Nieuwpoort die op zijn beurt kind is van Johan van Langerak (1320-1378) en NN van Arkel Heukelom (1330-1362).¹⁴

Deze Johan was eerst gehuwd met Margaretha van Blois de Chatillon (1360-1387). Om deze lijn nog verder door te trekken in de voorafgaande tijd, komen we uit bij de familie Gijsbert Van Goye (1290-1330) en NN van Teylingen (1290-?) om uiteindelijk bij de in circa 1050 geboren en de na 1122 overleden graaf Wilhelmus (de Upgoye) te belanden. Deze mogelijke graaf van Utrecht eist in 1122 zijn rechten op als rijksgraaf in de gouw Isla et Lake.

Welnu, de Jan van Langerak die wij genoemd zien in een akte waarin Joost zijn broer in 1438 verklaart dat de weduwe Agnes van Ahaus (de tweede vrouw van Jan) de oorkonden had verbrand, blijkt een andere te zijn dan Jan, de heer van Langerak die ik eerder heb genoemd. De Jan van Langerak die getrouwd was met Agnese van Ahaus loopt dood, Jan blijkt ook een bastaard te zijn.¹⁵

Goed, ik concentreer mij op de Jan van Langerak die eerst gehuwd was met Berthe Blois en ten tweeden male met NN. Van Heukelom. Zoals te lezen is in voetnoot 12 heeft hij met haar 7 kinderen w.o. Johan en Gijsbert. Dus in ongeveer dezelfde periode blijken er twee verwanten te zijn die Jan heten, de een is Johan Jansz. van Langerak en de ander heet Jan Joost van Langerak. Met deze vaststelling zou ook het raadsel van de Gijsbrecht tussen de al genoemde Gijsbrechten opgelost zijn? In ieder geval is het een Gijsbert van Langerak, kastellijn van Scho(on)nauwen, die genoemd wordt in de akte van 1505 e.v. Booth noemt de naam Gijsbert **Claesz**. In een akte uit 1455 valt de naam Aleit Claes Gijsbertsdr. van Langerak, **Joost van Langerak** zegelt namens haar. Dus er is een Claes Gijsbertz., die op zijn beurt weer een Gijsbert Claesz. heeft voortgebracht die gehuwd is met Aleit van Jutfaes van Blochoven. Het raadsel Gijsbert lijkt opgelost. Het is de Gijsbert die in 1500 is overleden.

Ik volg de lijn Gijsbert Claesz.:

In 1505 transporteert Alith (Aleit), toen zij ziek was, de helft van een huis *op den noordhoek* van de Smeesteeg *aan de oostzijde* van de Oude Gracht, aan haar schoonzoon Hendrick van Heusden en haar dochter Hadewich, weduwe van Gijsbert van Langerak.¹⁶ Uit deze Gijsbert van Langerak wordt een bastaard geboren en wel Gerard (Gerrit) van Langerak

¹⁴ Gijsbert van Langerak, Geb. ca. 1340-1350, ovl. vóór 1400, heer van Langerak en half-Nieuwpoort (1371-1398), volgde zijn vader heer Jan van Langheraeck op in Langheraeck en in Nypoort, deze Jan is ridder.

¹⁵ Niet helemaal, hij blijkt naar het schijnt een bastaardzoon (of -broeder) te hebben? Op 28 juli 1426 vermeldde Jan die bastert van Langeraec, dijkgraaf van het land van Haastrecht. In het charter wordt hij voluit genoemd: Jan die bastert van Langeraec (dd. 28 juli 1426).

¹⁶ Op 6-10-1506 draagt Joncfr. Hase Tyman Cloetincksdr, weduwe van Ghijsbert van Langeraec (de Gijsbert die in 1500 is overleden), over: haar halve hoeve lands weer aan haar leenheer, den Domproost van Utrecht. Op 19-3-1510 compareerden voor schout en schepenen der stad Utrecht joncfrou Hadewich Ghijsberts weduwe van Langheraeck ende Henrick van Amerongen met Margriet van Heusden, de dochter van Heinrick van Heusden en Heinrick van Heusden met joncfrou

Gijsbertsz., geb. vóór 1468, ovl. na 1548, begraven in Utrecht de Geertekerk, hij huwt Mechtelt Hubertsdr. van Batenburg.¹⁷ Ook wordt in die akte Deliana NN genoemd, volgens een bron is zij Deliana van Wijckersloot, weduwe van Hubert van Batenburg. Zij zou dan een zuster zijn van **Roelof Reyersz. van Wyckersloot** schout van Neerlangbroek in 1500 die door Bisschop Frederik van Baden is benoemd. Zoon van deze Roelof van Wijckersloot, Henric Roelofsz. koopt in 1560 het hoekhuis.

Op 4-8-1519 transporteren **Gijsbert Claesz.**, casteleyn op Schonauwen en zijn vrouw joffr. Alith Florensdr. van Jutfaes van Blochoven, zij is de dochter van Floris Jansz. van Jutfaes van Blochoven en Beerthe van Langerak, enig goed aan Gerrit van Langerak, houtkoper. Zij waren resp. zijn achterneef en –nicht.¹⁸ Al eerder wordt melding gemaakt van diverse transporten van goederen en huizen door Gijsbrecht en Alith dr. van Floris van Jutfaes van Blochoven, zoals in 1507, 1511, 1513 waarin ook zijn vrouw Mechtelt Hubertsdr. van Batenburg wordt genoemd. Tot slot wordt in 1547 Gerrit, Mechtelt, hun zoon Jan en zwager Gerrit van Zwet? vermeld. Voor mijn verhaal is de overdracht in 1523 van huis en hofstede met twee cameran daarachter op de zuidhoek van de Brantsteeg van belang.¹⁹ Uit voornoemde akte blijkt dat het onroerend goed in bezit is geweest van Floris Jansz., barbier, of hij Floris Jansz. van **Jutphaes van Blochoven** is blijft ongewis, deze Floris Jansz. zou dan de vader zijn van Aleith Jutfaes van Blochoven.

Of werpt de akte van 19-3-1510 waarin ' joncfrou Hadewich Ghijsberts weduwe van Langheraeck ende Henrick van Amerongen met Margriet met joncfrou Alijd en sijnen wive (dochter van Tyman Cluetinck) en Alith een husinghe ende

Alijd en sijnen wive (dochter van Tyman Cluetinck) en Alith) ende gaven over den Prior en ghemeen Convent der reguliere Canoniken binnen Utrecht, elks haer aendeel aen den thien gouden Iohannes Beyersche guldens siaers erfelijke oude renthen, gaende wter husinghe ende hoffstede ghelegen bij die Smebrug. Item noch hair aendeel aen drie gouden Ioh. Beyersche gld. wt eenre husinghe ende hoffstede ghelegen in die Vuylsteghe.

¹⁷ In een akte van 2 juni wordt Deliana met Gerrit van Langerak samen met Volcken Verborch, raad van Utrecht 1530-1531 en zijn vrouw Margriet, dr. van Hubert van Batenborch en Cornelisdr. Schaey (Schade) genoemd. (Margriet Hubertsdr van Batenborch, ovl. na 1530, vermeld 1518, 1530, tr. vóór 1518). Uit dit huwelijk (o.a.):

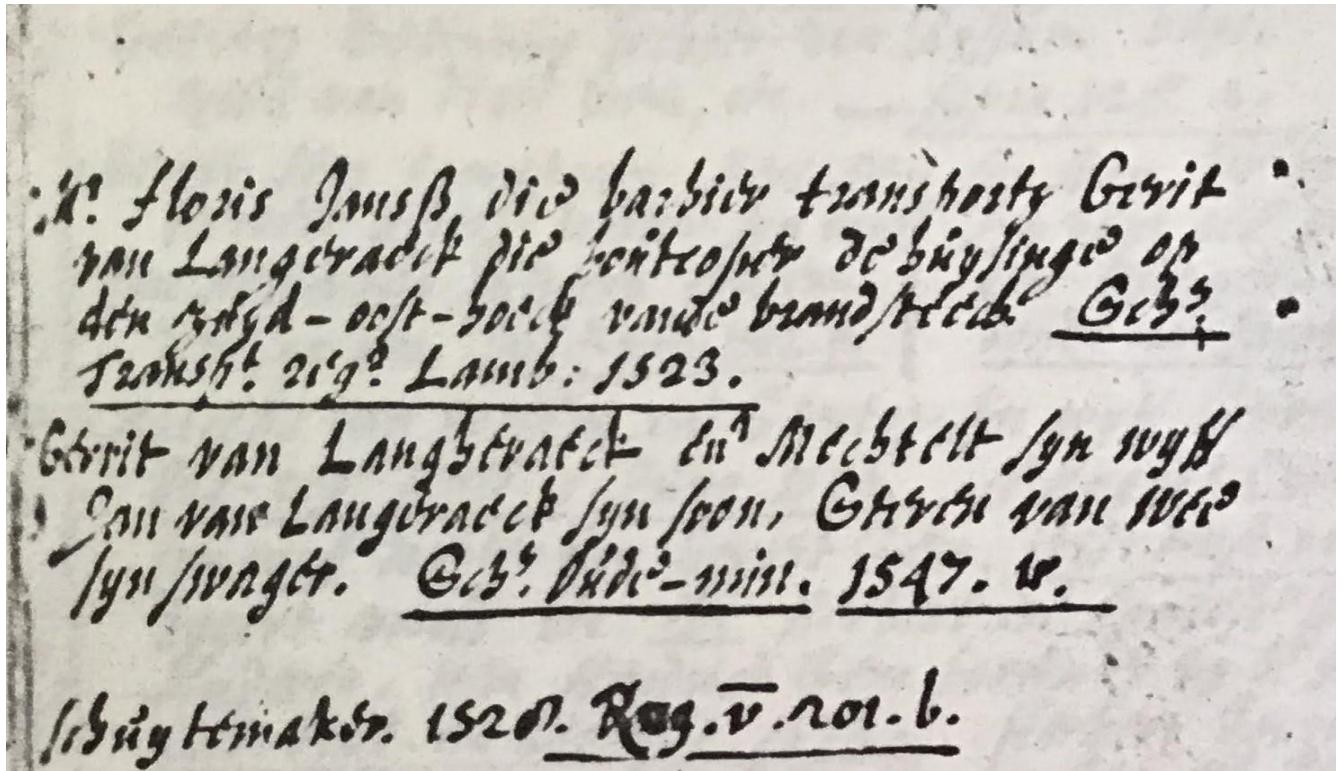
- a. Mechtelt Hubertsdr van Batenburch, ovl. 1548, huwt Gerard (Gerrit van Langerak) geb. vóór 1468, ovl. 1564, begraven Utrecht Geertekerk (grafzerk) ("Item ontfangen van **Jacop de Rijck**, *zijn schoonzoon*, twalef stuyvers van Gherits van Langeracks grafstede te openen onder een serck, facit."), woont te Utrecht bij de Smebrug, burger van Utrecht 8-8-1506, kistenmaker (1507, 1513), houtkoper (1516, 1519), schuytemaker (1528).

¹⁸ Er staat Floris Jansz. die 'barbier', transporteert Gerrit van Langerak, die houtkoper, een 'husinghe' op de zuidhoek van de Brantsteeg.

¹⁹ Zoals ik al eerder heb vermeld verloopt de volgende transporten via Christoffel van Langerak die getrouwd is met Lijsbeth Schriekendochter, en op 13-12-1555 van zijn broer Jan van Langerak een huis en hofstede met daarachter twee 'cameran', gelegen aan de westzijde van de Oudegracht op de zuidhoek van de 'Brantstege', heeft gekocht.

hoffstede ghelegen bij die Smebrug' overdragen een licht op de vermoedelijke eigenaar, zie voetnoot 16.

In ieder geval loopt de zoektocht via Floris Jansz. De vraag is of hij uit het geslacht van van Jutfaes van Blochoven, het geslacht Boeyens/D'Edel of misschien wel van De Rijck afkomstig is. Het grote probleem in dezen is dat de charter uit 1523 is zoekgeraakt, dus ik moet me behelpen.

Kandidaat nr. 1. Aangezien in de transactie uit 1523 niet de achternaam van Floris Jansz. genoemd wordt wel zijn beroep, verwacht je niet dat de barbier Floris Jansz. van adel is (hij staat wel in de kolom naast die van Gerrit van Langetract vermeld). Dat hij afkomstig is uit het huis van Van Jutfaes van Blochoven, lijkt niet voor de hand te liggen, dus dat betekent dat ik de familie Boeyens c.q. D'Edel waartoe Paus Adrianus heeft behoord of die van de Rijck nader moet onderzoeken.

Kandidaat 2. Floris Jansz. Boeyens. Als we genealogie Boeyens napluizen blijkt de Paus een broer te hebben die Jan Florisz. Boeyens heet. Deze Jan Florisz., schuitenmaker, zou dan een zoon moeten hebben gehad die genoemd is naar zijn grootvader, de vader van Floris en wel Floris Jansz., de barbier. Tot nu toe heb ik daar geen bewijs van kunnen vinden.

Ik begin met de lijn van Jan Thymensz (geboren 1350) x N.N. Uit dit huwelijk 6 kinderen: *Thymen Jansz* (schepen in 1427), **Daem Jansz**²⁰, *Elias Jansz* (schepen in 1421), Willem, *Egbert* en **Boudewijn (Boeyen)**.²¹

²⁰ Deze persoon duikt op als eigenaar van het huis *Brandaa* en/of *De Croywagen*.

²¹ In 1677 zegt ene G. Brandt dat de heer Cornelis Booth hem bericht heeft dat de vijfde zoon Boeyen Jansz, in het jaar 1432 mede-eigenaar was geworden van het huis *De Croywagen*, onder schuitenmakers met verscheidene kleine woningen zowel achter in de

op de noordhoek van de Brantsteeg gewoond. Of hij na bovenstaande transactie daar nog woont, is onduidelijk waarschijnlijk niet. Anders zou dat huis het geboortehuis zijn van Paus Adriaan, voor alle duidelijkheid dat is op **de noordhoek** en niet op **de zuidhoek gelegen** zoals tegenwoordig wordt verondersteld.

Claes Florisz Boeyens (de broer van Adriaan) huwt eerst Lutgard (sterft 1497), zij transportereren volgens Booth in 1467 helpt huis *In de Croywagen* aan Cornelis Boeyens, later huwt hij met Aefgen. In 1455 transporteert Claes aan Folpert Foeyt, huis wordt niet genoemd.

Jan Florisz Boeyens huwt Margaretha (Margriet), Jan Florisz is schuitemaker, transporteert helpt van het huis *De Croywagen* in 1471 of 1473 aan Cornelis Boeyens, hij, Jan Florisz overlijdt in 1497.²² In theorie zou Floris Jansz., als hij bestaan heeft, in 1523 het hoekhuis en de twee camera's hebben moeten transportereren. Dat dat transport in 1523 plaatsvindt, het jaar waarin Adrianus overlijdt, zou dan niet op toeval berusten? In ieder geval hebben Jan Florisz. en Margriet een dochter die Margriet of Margaretha heet, maar geen zoon.

Kandidaat 3: Floris Jansz. de Rijck. Er is een Floris Jansz de Rijck die gehuwd is met Margriet, beiden komen in 1512 voor in een transport samen met Lysbeth weduwe van Jan de Rijck. Deze Floris houdt in 1518 procuratie bij Jan Gijsbertsz.²³ Floris is de zoon van Digna weduwe van Jan de Rijck (1515). Eerder is er sprake van Jan de Rijck die met Digna in 1502 een twaalfde deel van een huis op de zuidhoek van Brandsteeg aan Cornelis van Lent transporteert dat van Jan van Waele Ottens is. Deze Jan van Waele ben ik eerder tegengekomen in een charter over het huis *De Croywagen* in de jaren zeventig van de 15de eeuw. Een opmerkelijk feit is dat Jan van Haar, kistenmaker, gehuwd met Dorothea een huis gelegen tussen de Reguliersbrug en de Smeebrug transporteert aan Jan Claesz. de Rijck in 1508.

Verder stuitte ik nog op een charter uit 1473: **Tyman D'Edel Claesz.** gehuwd met jonkvrouw Fije (Sophie), dochter van **Jacob Damassche**, zij dragen hun huis tussen de Smeebrug en de Reguliersbrug westelijk van de Oudegracht over aan Claes de Rijck.²⁴ Dit is opmerkelijk. Welk huis is dit? Het kan niet *de*

²² Adriaan Floriszoon Boeyens werd geboren op 2 maart 1459 in de Brandstraat, als zoon van de scheepstimmerman Floris Boeyens (of Florens Boeyens) en zijn vrouw Geertruid. Zijn vader overleed toen Adriaan tien was (1469). Een broer van Floris, **Cornelis**, steunde het gezin financieel. Adriaan had nog twee oudere broers, Claes en Jan, die respectievelijk in 1491 en 1497 stierven. Na het overlijden van zijn vader was Adriaan samen met zijn oom verantwoordelijk voor de zorg voor zijn moeder.

²³ Veel later is er een Floris de Rijck die zoon blijkt te zijn van Jacob de Rijck (er is overigens ook een Jacob de Rijck die gehuwd is met Anna van Langerak).

²⁴ Deze Tyman Claes D'Edel gaat terug tot Claes D'Edel, zijn zonen zijn o.a. **Claesz.**, **Lambert** en Tijdeman (burgemeester van Utrecht 1357-1364). De lijn Tijdeman (de burgemeester) loopt via de broer van Daem Jansz., Boeyen verder naar de vader van de Adrianus, Floris Boeyens.

Tijdeman heeft een broer die Claes. heet en een zoon die Lambert heet, hun zonen en kleinzonen handhaven de achternaam **D'Edel**, en voegen daar al naargelang het patroniem Claesz., de naam van hun stamvader, aan toe. Dus we krijgen: Tyman Claesz.

Croywagen zijn (zie hieronder). Zeer waarschijnlijk is dat het bewuste hoekhuis van de Brandsteeg. Dan zouden we voor dit huis de volgende eigenaren krijgen:

1473: Claes de Rijck

1508: Jan Claesz. de Rijck

1523: Floris Jansz. de Rijck, de barbier, transporteert aan Gerrit van Langerak.

Wat vaststaat, is dat Tyman D'Edel Claesz. (er is een innige verwantschapsrelatie met de familie Boeyens) en zijn vrouw het hoekpand in 1473 verkocht hebben. Mogelijkerwijs is het huis vóór 1473 tientallen jaren in bezit geweest van deze familie. Dit zou betekenen dat dat ook het geval is geweest in het geboortjaar van Adriaan Boeyens (Paus Adriaan), 1459, wat tenslotte slechts een overbrugging is van 14 jaar. In het charter uit 1523 staat dat het een huis betreft op de zuidhoek van de Brandsteeg met twee 'cameren' erachter. Dan zou een van die twee 'cameren' het geboortehuis kunnen zijn. Maar dat is wel 64 jaar later. Voor mij blijft de vraag: welke transacties hebben er omstreeks het midden van de 15de eeuw binnen de familie D'Edel/Boeyens plaatsgevonden?

Opmerkelijk is dat in diezelfde tijd een tak van de familie, de Boeyenskant, aan de noordkant van de Brandsteeg bezit heeft en die van D'Edel aan de zuidkant, die, zoals ik heb aangetoond, nauw aan elkaar verwant zijn: Daem Jansz en zijn broer Boeyen (grootvader van Adrianus) en Claes Lambertsz. (D'Edel) zijn neven.²⁵ Opvallend is dat praktisch al het bezit van de familie D'Edel/Boeyens in

D'Edel, zoon van Claes Lambertsz D'Edel (geboren omstreeks 1400) en Hillegonde Diedriksdr van Honswijk. Tyman had 5 broers en/of zussen. Tyman trouwde met *Sophia van Damassche*. Dit gezin had 4 kinderen o.w. Jan D'Edel. Dus we krijgen: Tyman Claesz D'Edel stamt af van Claes Lambertsz D'Edel die eerst getrouwd is met Margaretha Jansdr. Ruysch. Hun kinderen zijn Jan D'Edel en Elisabeth D'Edel. Voor de tweede keer met Hillegonde Diederiksdr. aan Honswijk, zij krijgen 6 kinderen o.w.

1. Arend D'Edel
2. Oedelia D'Edel
3. Arnolda D'Edel
4. Wendelmoet D'Edel
5. Alida D'Edel

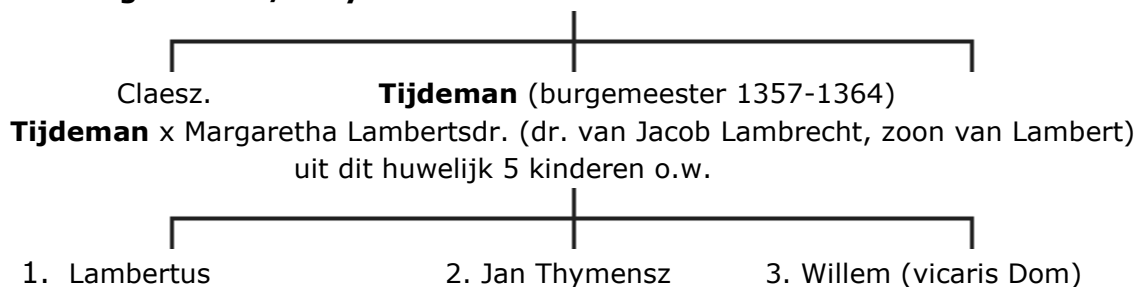
6. Tyman D'Edel

Tyman huwt Sophia van Damassche (2de huwelijk), zij krijgen vier kinderen:

1. Arent D'Edel ??-1457
2. Jan D'Edel
3. Oelanda D'Edel ??-1497
4. Wouda D'Edel

Tyman D'Edel heeft uit eerste huwelijk x NN, een zoon Gijsbertus

²⁵ **Genealogie D'Edel/Boeyens: Claes D'Edel** x N.N.

het begin van de jaren zeventig van de 16de eeuw verkocht wordt, is dit uit nood of spelen andere interne of externe omstandigheden een rol? Hoe het ook zij, de vraag blijft: wie is in 1459 de eigenaar van het hoekhuis?

Ik vervolg. Na enig gespit blijkt het de familie van Damassche te zijn. **Fye (Sophie) van Damassche** die gehuwd was Tyman D'Edel Claesz, die in 1483 komt te overlijden, heeft het huis ingebracht. Kortom het is niet via de lijn D'Edel verlopen, zoals ik aanvankelijk dacht.²⁶ Fye is de dochter van Henric van Masch (Damassche) die in die tijd een belangrijke rol speelt. Henric heeft als vrouw Woinraede (of Weinraede), zij de dochter van Dirck de Keyser en zuster van Gerrit de Keyser (Dirk en Gerrit zijn mede-eigenaar van *het Keyserrijck* en de *Oude Sterre*).²⁷ Woinraede heeft twee zussen: 1. Elisabeth gehuwd met Jansz. van

Ad 1. Lambertus x Liesbeth Gepels (uit dit huwelijk worden 8 kinderen geboren) o.w. **Tijman (de Oude)** 2. Tijman de Jonge 3. Lambert 4. Gerrit 5. Willem **6. Claes Lambertz.** 7. Jacob 8. Homan.

hiervan: **Tyman de Oude** x Wendelmoet van Oostrum (zij is de dochter van Nicolaas van Oostrum x Agnes van Zuijlen van Nijevelt). De **Van Oostrums** bezitten meerdere huizen in het gebied Brandsteeg-Springweg. Zij krijgen 7 kinderen o.w. Jan D'Edel die Beatrijs van Rijswijck huwt.

Voor wat betreft de broer van Tyman (de oude) **Claes Lambertz D'Edel** die Margaretha Jansdr. Ruysch huwt, verwijs ik naar voetnoot 24.

Ad 2. Jan Thymensz huwt N.N., uit dit huwelijk worden zes kinderen geboren o.w. Thijmen, **Daem Jansz**, Elias Jansz. Willem Jansz. Egbert Jansz. en **Boeyen** Jansz.

²⁶ Voor wat betreft Tyman D'Edel Claesz heb ik nog de volgende informatie gevonden: bij Booth valt in een akte uit 1465 de naam Wendelmoet. Tyman ontvangt volgens de akte een erfenis van Aernt (van D'Edel) en van Tymans moeder Wendelmoet, (broer van Aernt is Johan D'Edel, dus Aernt moet zijn zoon zijn die vroeg is gestorven). Verder wordt in dezelfde akte uit 1465 Aernt en Gerritje Aernt D'Edels kinderen genoemd. (Beernt Proeys en Tyman Herboirt zegelen voor Gerritje Aernt D'Edel, zij is kennelijk overleden want er staat haar zwager en oom).

²⁷ Ik begin bij: Gerrit van Damassche (Gerrit van Damassche Gerritsz. 1391). Zijn vrouw Aleith en zijn kinderen worden vermeld in 1440, de waarschijnlijke overlijdensdatum van Gerrit. Hun kinderen zijn:

1. Gerrit junior, hij doet afstand van zijn vaders erfenis in 1441
2. Herman van Damassche verlijdt erfenis van zijn moeder (Aleith) 1436
3. Aleidt van Damassche gestorven in 1439
4. Yde of Yda van Damassche, huisvrouw van Dirk van Jutfaes
5. Engel gehuwd met Philip van Cromhout, zij krijgen twee dochters 1. Aleyt, 2. Corstijn

En er is in die tijd een Henric van Masch (Damassche). Henric ontvangt samen met Gerrit in 1429 lijfrente, Henric blijkt een broer te hebben die Vrederic van Masch (Damassche) heet. Verder is er ook een Jan van Masch (Damassche), die net als Aernt, een zoon is van Henric (dit klopt, zie hierboven). Deze Jan vereffent in 1413 de schuld van zijn neef Jan van Damassche Gerritsz. (zoon van Gerrit Junior). Voor mij is de volgende notitie dan ook van belang: **Gerrit van Damassche (senior) transporteert in 1408 aan Jan van Damassche Gerritsz. (zijn broer, niet te verwarren met de hierboven genoemde Jan van Damassche, de zoon van Henric), alle huisinge en hofsteden die hij in Utrecht heeft.**

In een akte uit 1447 wordt ook een Agnese (e) van Damassche genoemd, zij zou de vrouw zijn van Tyman van Damassche niet te verwarren met Tyman D'Edel Claesz. In een aantekening van Booth lezen we dat Gerrit van Damassche en Tydeman van Damassche de zonen zijn van Henric (er staat Henricksz.). Booth vervolgt en noemt in een zin Gerrit junior samen met Henric van Damassche die een bastaard blijkt te zijn, verwant met het huis Soudenbalch. Henric Soudenbalch zou zelfs zoon zijn van Tijdeman Foeyt? Hoe dan ook, Henricus Soudebalch (Damassche) en zijn broer Hubertus Soudenbalch zijn bastaarden.

Voor het uiterst gecompliceerder netwerk van deze familie moeten we ver teruggaan in de geschiedenis. Te beginnen bij Frederik Zoudebalch (± 1230-???). Deze Frederik heeft als zoon Tydemannus (± 1255-??) die huwt met NN. van Damassche (± 1258-????), hun zoon is Gerard van Damassche (± 1288-1344). Gerard huwt op zijn beurt met Alverade van Langerak (1285-1342), hun zoon is Tijdeman Gerardsz. Soudenbalch (± 1320-1393). Tydeman huwt Petronella Henricsdr. van Langerak (± 1360-????) die Gerrit Soudenbalch (± 1383-1418) als zoon hebben, die huwt met Haze van Pallaes (± 1386-????). Dit echtpaar heeft een zoon Hubertus Soudenbalch die trouwt met Waltera Everts Schouten (± 1410-1475). Zoals hierboven gezegd, is Hubertus Soudenbalch de broer van Henric Soudenbalch (van Damassche). De cirkel is rond.

Terug naar Henric (Soudenbalch) van Damassche. Wat zeker is dat Tydeman van Damassche de zoon is van Henric van Damassche. Dus we krijgen de volgende kinderen van Henric van Damassche die gehuwd is met Woinraede:

1. Tyman van Damassche
2. Fye van Damassche
En volgens Booth:
3. Dirc van Damassche
4. Jan van Damassche
5. Henric van Damassche

Ik heb gemeend gezien het uiterst verwarrende beeld dat ontstaan is van deze genealogie de volgende uitleg te moeten geven: Gerrit van Damassche Tydeman Soudenbalchsone en Vrederic Soude van Damassche zegelen op 25 juli 1311 een brief betreffende de overdracht van een huis te Utrecht aan de Commandeur van het Duitse Huis aldaar. Vrederic zegelt vóór Gerrit, hij is dan ook als oom de oudste van beiden. In 1311 waren beide schepen te Utrecht, waardoor het uitgesloten is, dat zij broers waren, alhoewel Gerrit van Damassche inderdaad ook een broer had, die eveneens Vrederic Soude van Damassche heette. Als schepen van Utrecht komt Geraerd van Damassche voor in 1339. In een akte uit 1344 staat "Gerardus de Masche filius Tidemani de Masche" waarin hij beleend wordt met een hofstede gelegen aan de nederzijde van de 'Steghe, die gaet van der Nywerstrate in D'oudelle' (Nieuwegracht). Eind 14de eeuw wordt Gerardus de Damasco vermeld als erfpachter van het kapittel van een hofstede in de Donckerstrate. Dit is een van de hofsteden, waarop het huis *Zoudenbalch* gebouwd werd door de Domkannik Evert Zoudenbalch. In een belending op de "Zoutmerket" te Utrecht worden op 25 augustus 1347 de erfgenamen van Gheryt van Damassche genoemd. Hij woonde vermoedelijk naast de Oude Scoemakerhalle; dit blijkt uit een belending, vermeld in 1350 van het huis van Gherets erfgenamen van Damasch. Dit huis lag waarschijnlijk aan de achterzijde van de huidige Choorstraat aan de gracht bij de Maartensbrug, het grachtdeel dat destijds de Zoutmarkt heette.

In een handschrift uit de Universiteitsbibliotheek, dat vermoedelijk afkomstig is van Booth (17de eeuw), worden als kwartieren van Gherrit Zoudenbalch, alias Gerardus de

Schoonborch. 2. Gertruy gehuwd met Johan van Scherpenburg. Fye Damassche en Tyman D'Edel, die in 1469 leenvolger wordt, krijgen 4 kinderen: Jan Thyman D'Edel, Aernt D'Edel, Oedele en Wouda. Jan Thyman en Aernt zijn voor mijn verhaal nog van belang, hun kinderen niet, want dan zijn we namelijk al aan eind van de 15de eeuw beland.

Henric van Damassche bewoont het huis Damassche achter de Twijnstraat, hij heeft ook de 3 'huisinghe' daarachter in eigendom. Henric, die samen met jonkvrouw Aleid van Damassche vermeld wordt in 1436, vervult met zijn broer Gerrit belangrijke functies in de stad, zoals Raadburgemeester, schepen, ouderman etc. Volgens Booth is Henric een bastaard die afkomstig is uit het huis Soudenbalch (in sommige akten wordt hij Henric Soudenz. genoemd). Met deze constatering zijn we in het complexe patroon van de genealogie van Damassche beland. Wat deze familie betreft, blijkt er een verstrengeling van relaties te zijn met de Soudenbalchen. Hiervoor verwijs ik naar voetnoot 27, veel notities over deze familie heb ik ontleend aan het archief van de gebroeders Booth, die vaak niet al te nauwkeurig zijn (het is ook geen eenvoudige opgave om al die Jannen, Dirken, Gerritzonen, Henrics en bastarden uit elkaar te halen.

Conclusie: het hoekhuis is in het jaar van de geboorte van Paus Adriaan *niet* in bezit geweest van een van de Boeyens of D'Edel, of Fye van Damassche moet het huis vóór 1459 overgedragen hebben aan Tyman D'Edel Claesz. Mij is niet duidelijk geworden welke afspraken er toentertijd golden. In de akte uit 1473 staat in ieder geval duidelijk vermeld dat het huis van haar afkomstig is.

Al met al sluit ik niet helemaal uit dat de vader van Adrianus daar gewoond heeft (gepacht of anderszins), maar gezien mijn uitgebreid verhaal over het geboortehuis is dat onwaarschijnlijk. Kortom, de familie Damassche blijkt omstreeks het midden van de 15de eeuw eigenaar te zijn, zoals ik in mijn voetnoten heb proberen aan te tonen. Voor meer informatie over wat nu precies de plek is waar het geboortehuis van Paus Adriaan heeft gestaan, verwijs ik naar mijn website: www.chaosmaatschappij.nl.

Damasco of Damassche en van den Masch, de zoon van Gherard van Damassche en Alveraden van Langherak, opgegeven: ZOUDENBALCH - GOY; DAMAS(S)CHE - MERWEDE; waaruit blijkt. dat de moeder van Alverade Woutersdr. van Langerak (van Goye) een dochter is uit het huis van Merwede.

Uit het huwelijk van Gherard met Alverade stammen de meeste 14de eeuwse en alle latere leden van de familie Zoudenbalch. Sommige van hen bleven in de 14de eeuw de naam van Damassche voeren. Daarnaast kwam in Utrecht in de 15de eeuw de familie Soudenbalch van Damassche voor, die afstamde van de eerder genoemde Vrederic Soude van Damassche en dus tot het geslacht Zoudenbalch behoorde; daarnaast kwam in de 13de tot de 16de eeuw de familie van Damassche voor, stammend uit het oorspronkelijk geslacht van Damassche (de Damasco).

Aangezien het in deze families een gewoonte was hun oudste telg de roepnaam Gherit te geven, kun je je de genealogische verwarring voorstellen, als je weet, dat omstreeks het jaar 1400 te Utrecht niet minder dan zeven personen bestonden, die allen naar de naam Gherit van Damassche luisterden!

Huis *De Croywagen*

Een vroege vermelding van *De Croywagen* vinden wij in een charter waarin Christiaan, Gerrit en Johan van der Voorst zonen van Korstiaan van de Voorst en Alijt zijn wijf worden genoemd. In 1410: 'soo gaven Johan, Cristiaan ende Gerrit, gebroeders, Jacob Dirckz. van der A, over de huysinge genaempt *de Croywagen*', terug te vinden in de 'dagelicx statsregisters'. 'Aernt ende Jan Gerritsz. van Rijnoye schijnen neven van deese al hebbende een gedeelte aan de huysinge onder de schutemakers anno 1410'.²⁸

Bovenstaande notitie is cruciale informatie want dat zou betekenen dat Jacob Dirksz. van der A het huis *de Croywagen* pas in 1410 verworven heeft en *niet* zoals Booth beweert: dat het huis al sinds eind 13de eeuw in bezit is geweest van de familie Van der A. en aanvankelijk de naam *Brandaa* heeft geheten. Mijn vooronderstelling is altijd al geweest dat het huis *Brandaa* niet de voorloper van huis *Croywagen* is geweest maar de voorloper van *De Drie Schabellen*.²⁹

Verder springt in het oog dat Cornelis Booth veronderstelt dat het bezit van der A **én** dat van Daem Jansz. en de nazaten aan de noordkant van de Brandsteeg is gelegen. In het midden van de vorige eeuw wordt o.a. door Houtzager de knoop doorgehakt en gesteld dat dat aan de zuidkant moet zijn. Dat zou betekenen dat een deel van het bezit van Daem Jansz. verdeeld is onder zijn kinderen. Het huis *Brandaa* plus een aantal huisjes zou dan in 1432 overgedragen zijn aan een nieuwe eigenaar bijv. de grootvader van Paus Adriaan Boeyens Jansz. die in 1472 nog leeft. Maar dat blijkt, zoals ik heb aangetoond, niet zo te zijn.

Laten we alles nog eens kritisch tegen het licht houden

In 1418 eigent Daem Jansz van Jacob Dircksz. van der A (uit het vooraanstaande geslacht van der A) het huis *De Croywagen*.

In 1426 wordt Johan Daem Jansz, zoon van Daem Jansz, genoemd

In 1432 transporteert Boeyen Jansz. het huis *De Croywagen* aan Jan en Willem Buutendieck. In 1436 wordt bij Booth Johan Daem Jansz. samen met zijn zus

²⁸ 1410 soo gaven J o h a n , Cristiaen ende G e r r i t gebroeders Jacob, D i r c z . van der A , over de huysinge genaempt de C r o y w a g e n , i n de dagelicx statsregisters f o l . 4 7 . A e r n t ende J a n G e r r i t s v a n R i j n o y e schijnen neven v a n deese al hebbende een gedeelte aen de huysinge onder de schutemakers aº. 1410

²⁹ Over verwarring van de *Croywagen* en Huis *Brandaa* heb ik al uitgebreid geschreven *De Croywagen* is Oudegracht 255. Huis wordt vermeld in 1296 en pas weer in 1410. Dus de *Croywagen* kan voordien nooit Huis *Brandaa* hebben geheten die een geschiedenis heeft van IJsbrandt van der A (eind van de 13de eeuw) t/m Jacob van der A, eerst kwart van de 15de eeuw. In 1406 draagt Dirck van der A een deel van zijn bezit over aan 1. Jacob van der A, zijn zoon, en Willem van Alendorp en 2. aan Geertrui, zijn dochter die gehuwd is met Dirk Pijl. Eerder had Dirck met zijn vrouw Lucia al goederen geschonken aan 1. het Caeciliaklooster; 2. aan Geertrui; 3 aan Lysbeth hun dochter die zich in een Convent bevond. In dit kader is nog te vermelden dat Jacob van der A een zoon heeft die Johan van der A Jacobsz. heet. Hij zegelt samen met Johan van der Meer in 1419 voor Johan van der A en zijn vrouw Fye. Het ligt voor de hand dat de zoon van Jacob van der A het huis *Brandaa* van zijn vader heeft geërfd.

Aleid genoemd, zij was de voorvrouw van Gerrit Scade. Deze Gerrit, Johan (Jan) en Aleid transporteren volgens Booth aan Gerrit van Reewijck, dat kan dan niet hetzelfde huis zijn.

In 1446 staat de vader van Paus Adriaan, Floris Boeyensz. zijn bezit af aan Cornelis Boeyen Jansz. eigenaar van *de Croywagen*, dat is een zesde deel van het geheel dat volgens Booth ook een aantal huisjes aan de noordkant van de Brandsteeg omvat.³⁰ In 1471 dragen Jan Boeyens en Margriet hun deel in het huis *de Croywagen* over aan Cornelis Boeyens. En tot slot transporteert Cornelis Boeyens en zijn vrouw Marie het huis *de Croywagen* in 1476 aan Claes de Vinck. Met andere woorden: in dat jaar is aan de verbintenis tussen de familie Boeyens en het huis *de Croywagen* een einde gekomen.

Wat heeft dat nu voor een consequenties voor de geschiedenis van de huis *Brandaa*. Wat vaststaat, is dat er een onafgebroken lijn is van IJsbrandt van der A (naamgever van de Brandstraat) tot die van Jacob Dircksz. van der A die in de eerste helft van de 15de eeuw, waarschijnlijk in 1418 het huis *Brandaa* overdraagt aan Daem Jansz. of een van zijn broers Thijmen, Elias, Egbert, in ieder geval niet aan Boeyen. Of wat ook kan dat in 1418 of later een transport heeft plaatsgevonden door de zoon van Jacob van der A, Johan van der A Jacobsz., aan een houtkoper of kistenmaker. Wat in ieder geval vaststaat is dat volgens opgave van de Gemeente Utrecht het huis *Brandaa* in 1446 een andere naam krijgt en voortaan *De Drie Schabellen* gaat heten. Nog zeker 150 jaar blijft het huis in bezit van houtkopers en/of kistenmakers.

Kortom, vanaf 1446 of misschien wel eerder is het huis in bezit gekomen van een houtkoper of kistenmaker. Voor de lange geschiedenis van het huis en zijn eigenaren verwijs ik verder naar mijn beide boeken die te vinden zijn op mijn website: www.chaosmaatschappij.nl.

³⁰ Opmerkelijk is dat de stadsarchivaris Booth (1605-1678) in zijn boekwerkjes *Beschrijving van Utrecht* oorspronkelijk uit midden 17de eeuw geen gewag maakt van het Huis *De Croywagen*, wel staat in de lijst huis *Brandaa* vermeld als een van stamhuizen van de oudste voornaamste geslachten van Utrecht w.o. veel edellieden.